

NESZLÁR SÁNDOR

Balett

„Ki ez a hölgy?”

„Nem tudom!”

„Csinos!”

„Csinos.”

„És állítólag, amikor belépett az üzletbe, játszani kezdett az egyik zongorán. Mire a bolt belsejéből a tulajdonos felkiáltott: »Ez vagy maga az ördög vagy Van den Budenmayer!«”

Egészen kimelegedve, de még időben érkezem. A hangolást is elcsípem. Fontos a kezdet, a legfontosabb. Persze csak az elején, utána már nem érdekes. Lassan elcsendesedik a színház.

Teljesen sötét a színpad. Lassúnak, szinte már fáradtnak tetszik a kezdés. A zongora, mintha már a végét kezdené, de amikor felbukkan a balerina, minden megbocsátódik.

Lassan fordul, szinte áll, szoktatja magát a nézőkkel. Teste megfeszül, arcán bájos mosoly ül. Engedi beszélni a testét: a kezeit, a combját, a melleit, a vállát. Tekintetem végigsiklik a termen, érezni lehet a hatást. Minden pillantás őt lesi. Váratlan kiállítás, szünet, a darab szerzőjének kedvelt fogása. Egy keveset a táncos is pihenhet. Mire a zenekar befejezi a futamot, addigra a háttérben, a sarokban a nap kezd kelni. „A Nap táncosa”, olvasom a műsorfüzetből.

„Legújabb balettjában, Van den Budenmayer, azt a hagyományt eleveníti fel, amikor fiatal lányok az esküvőjük napján, kora reggel, táncukkal köszöntik a felkelő Napot. Igyekeznek a legszebben táncolni, mert a Napot Isten szemének tartják.”

Táncosok jönnek a színpadra, mindenféle korú nők. A fiatal lányt ünneplik, ő a legszebb közülük. Az idősebbek lassan félkörbe rendeződnek, a lányt tapsolják, aki kecses mozdulatokkal készül a házasságára. Búcsúzik az anyjától, a barát-nőitől. Elrakja a régi ruháit, próbálgatja az újakat. Az asszonyok közben körbezárják, és nem engedik kitörni. Mutatják neki, hogy már közéjük tartozik. Piros inges férfiak jönnek, az asszonyok szétrebbenek, a fiatal lány az új tükrében

nézegeti magát, nem veszi észre őket. Az egyik mellé lép és megragadja a karjánál, de a lány kirántja magát a markolásból. Menekülni próbál, de nem sikerül neki. A férfiak körbezárják úgy, mint az asszonyok, és elfogják. Vállukra vetve viszik magukkal. A vezetőjük örömtáncot lejt, majd mosolyogva elhagyja a színpadot.

A színpad elsötétül. A karmestert figyelem, aki lágyan simogatja a levegőt, majd a vonósokat, ahogy vonóik végével a levegőbe rajzolják a ritmust.

A sötét lassan eloszlik. Egy fiatalember, fehér ingben, kétségbeesetten rohan fel-alá a színpadon. Ő lehet a vőlegény, nem értheti, hol lehet a kedvese. Azt hiszheti, hogy a lány meggondolta magát, de amikor megtalálja a széttört kezítükröt, rájön, hogy másról van szó. Hosszan tanakodik, majd sietve elhagyja a színpadot. Fügöny.

Nincs kedvem sorban állni a büfénél, inkább a páholyomban maradok. Kíváncsian kezdem olvasni a műsorfüzetet.

„A menyasszonyt elrablóit egy barlangba viszik, ahol nagy mulatozásba kezdenek. A lány rabként már nem érdekes. A férfiakat jobban érdekli a bor és a tánc. A vőlegény áruhát öltve elvegyül a mulatozók között, és könnyedén kiszabadítja kedvesét, de mielőtt elhagyhatnák a barlangot, felfedezik a szökést. A lánynak még van ideje elmenekülni, de a hirtelen kijózanodott mulatozók az ifjúra vetik magukat.”

Nem szeretem előre tudni, hogy szomorúan végződik egy történet, nem is olvasom tovább a leírást. Kedvetlenül nézek körbe távcsöveimmel a nézőtéren. Kezdenek visszaszállingózni az emberek. A szemközti páholyba belép egy inasforma férfi, és az ott ülő idősebb hölgy fülébe súg valamit. A nő felsikít. Ez a jelet több páholyban is megismétlődik. Nem tudom elképzelni, mi történhetett. Kíváncsian indulok a büfébe, megtudakolni a részleteket. A páholyból kilépve egy egészen szokatlan galléros férfiba ütközöm, sűrű bocsánatkérések közepette siet tovább.

A büfé romokban hever. Hüledezve kérdezem az egyik pincért a történetekről.

„Két vendég összeszólalkozott Van den Budenmayer művészetén.”

„Komoly érvek lehettek”, mondom.

„Így is lehet mondani”, mosolyodik el. *„Az egyik férfi azt mondta a másikat, hogy Van den Budenmayernek semmi köze sincs a zenéhez, csak egy tehetőtlen dilettáns, aki rábukkant egy ismeretlen zeneszerző publikálatlan műveire, azokat adja ki a neve alatt.”*

„Én is hallottam ezt a pletykát”, mondom a pincérnek. *„És a másik erre mit felelt?”*

„Semmit, inkább az öklét használta.”

„Érdekes. Kaphatnék egy kis pezsgőt?”

Alig van időm meginni, mert csengetnek.

A színház elsötétedik. A behúzott függöny elé mikrofont helyeznek. Egy férfi lép ki, kezdi krákogva.

„Tisztelt hölgyeim és uraim! Most kaptuk a megrendítő hírt, hogy Van den Budenmayer váratlanul elhalálozott. Ezért úgy döntöttünk, hogy az előadást nem folytatjuk.”

A színházon döbrent csend lesz úrrá, mindenki tanácstalanul néz a másokra.

Az emberek meglepően nyugodtan kezdenek szedelőzködni. Csalódottan állok a székemből. Visszanézek az elárvult színpadra. A függöny mögül kíváncsian kémlelnek ki a szereplők, köztük látom a fiatal lányt is. Előveszem a távcsöveget, hogy közelebről is láthassam. Ahogy ráélesítek, veszem csak észre, hogy közben ő engem néz, szintén távcsövön keresztül. Barátságosan intek neki, ő mosolyogva visszainteget. Nézzük egymást egy darabig, aztán eltűnik a függöny mögött. Nagyot sóhajtva lépek ki a páholyomból, folyok bele a lassan araszoló tömegbe, gondolkodok jólesően a balerinára.

A földszinti folyosón, az egyik nyitva felejtett ajtóból rápillantok a színpadra, megigéz a mozdulatlanlansága. Hogy ne kelljen a ruhatárban sokat ácsorognom, belépek a páholyba, és távcsövemmel alaposabban megnézem a színpadot.

A karmester gondterhelt arccal jelenik meg. A zenészek is lassan megérkeznek. Nem értem, miért maradnak. Érzem, valami történni fog. Bezárom magam mögött a páholy ajtaját, a sarokba húzódok. Valami ott tart, magam sem tudom, mi az. Szeretném pontosan tudni, mi ez az egész.

A karmester hátranéz, megdöbbenheti az üres nézőtér, mégis határozottan lendíti a karját: kezdetét veszi a második felvonás.

A zene felharsan, egyre erősebb fény siklik ki a függöny alól, amikor szétnyílik, meglep az elem táruló látvány. Az eddig szerényen berendezett színpadból árad a bujaság és az erotika. Félmeztelen nők és férfiak italoznak, szórakoztatják egymást. A fiatal lány megkötözve áll a sarokban. A vezetőjük néha-néha rákacsint, oda is lép hozzá, de nem sokra méltatja. Ő is inkább a könnyűvérű táncosnőkkel foglalatoskodik. Csókolgatja, simogatja őket: markolássza a melleiket, combjukat.

Alig győzöm befogadni a látványt, mert azon hitetlenkedem, hogy ezt az egészet egyedül csak én láthatom. Úgy érzem magam, mintha kibérelték volna nekem a színházat.

Távcsövemmel mohón pásztázom a színpadot. A táncosok izmos testét nézem, ahogy izmaik megfeszülve fénylenek. Párok alakulnak ki, félre-félrevonulnak, vagy éppen hozzájuk csatlakozik valaki. Etetik, itatják egymást.

Próbálok hosszan nézni egy-egy mellékszereplőt, de időről időre a rablányra irányul a figyelmem. Ő tetszik a legjobban. Elárvultan néz a semmibe. Időnként incselkednek vele, de tudomást sem vesz róluk, hamar ráunnak. Egyre többen vetik le a ruháikat. A nők kézen fogva körtáncot járnak. A férfiak üvöltve dicsérik,

biztatják őket. Az egyik beugrik közéjük és fogdosni kezdi őket, de a nők nem zavartatják magukat.

Kezdem elunni a nagy vigadalmat. A végét várom, hogy történjék valami.

Észreveszem a vőlegényt, álruhában, elvegyülve a mulatozók között. A menyasszony felé halad, közben megforgat egy-két nőt. A lányhoz ér. Leoldja a kötelékeit. Csókolgatják, ölelik egymást, majd kézen fogva a barlang kijárata felé indulnak. A lány még épségben kijut, mikor a mulatozók észreveszik a szöktetést. A vőlegényre rontanak, harcolni kezdenek. A vőlegény menekülni próbál, de elállják az útját. Körbeveszik, úgy tűnik, nem menekülhet, ekkor elkiáltja magát. Erre fehér inges legények rontanak a barlangba, a vőlegény leveti álruháját.

Pár pillanatig kísérteties néma csend, majd egymásra rontanak. Harcolni kezdenek életre-halálra. Az öldöklő küzdelemben egyre többen esnek el.

Csak ketten maradnak. Mindkettőjük ruhája cafatokban. Kíváncsian várom, hogy mi fog még történni, mert nem tudom eldönteni, hogy szomorúan vagy boldogan végződik-e a darab. Miközben ezen tanakodom, kinyílik a páholy ajtaja. Belép a menyasszony. A kezemből kiesik a távcső, meglepetésemben szinte felkiáltok. Selymes kezét a számra téve nyugtat.

„Ki maga?”, kérdezi.

„Egy néző.”

„Miért maradt itt?”

„Honnan tudta, hogy itt vagyok?”

„Azt hiszi, egy táncos nem érzi, ha nézik?”

„Nem tudom, mit érez egy táncos.”

„Mégis miért maradt itt?”

„Kíváncsiságból, tudni akartam, mi ez az egész.”

„Csak ennyi? Biztos?”

„Igen, de maga miért van itt?”

„Tudni akartam, ki néz engem folyamatosan.”

„Hát most megtudta! Tetszem?”

„Hogy mi? Na, ne nevéttessen! Tetszik az előadás?”

„Várjon! Miért fejezik be?”

„Mert akkor sohasem tudnánk továbblépni ezen az egészen, nem szabad lezáratlanul hagyni a dolgokat!”

„Értem. Magának nem kell visszamennie?”

„Nem. Nem vette észre, hogy ketten táncoljuk a szerepet? Hihetetlen, itt bámul a távcsövével, de közben semmit sem lát? Adja csak ide! Milyen furcsa így látni a színpadot. Nem éhes?”

„De!”

„Az előkelőbb páholyokban mindenféle finomságokat szoktak rendelni, jöjjen, ezek elharcolnak még egy darabig!”

Folyosókon és átjárókon vezet, élvezi, hogy úgy álmélkodom, mint egy gyerek. Egy emeleti páholyba érkezünk. Arcát a párkány bársonyára simítja. Mosolyog. Örülhet, hogy nézheti, hogy élvezheti is az előadást.

„Na, mit szól?”

„Sajnálom azért a piros ingest!”

„Igen, jó táncos, de így van a történet. Öntene még egy kis bort?”

„Persze!”

Megérkeznek a fehér inges rokonai. Csodálom a zenekart, hogy még kitart a lendületük.

„Nézze, milyen szép a menyasszony ruhája!”

„Miért játsszák ketten ezt a szerepet?”

„Mert nagyon megerőltető lenne egy táncosnak.”

„És a nézők nem veszik észre?”

„Nem jellemző.”

„És ki szokott a végén meghajolni?”

„Egyszer ő, egyszer én. Látja a menyasszony családját?”

„Igen.”

„Ők az anyám és az apám.”

„Az igaziak?”

„Igen. Itt születtem a színházban.”

„De várjon, nem értem ezt az egész darabot! Csak van valami csattanója.”

„Nem, nincs. Miért ne érhetne véget így, boldogan egy történet?”

„Mert azt túl egyszerűnek érezném.”

„Ez mégis ilyen egyszerű. Szerepelt már balettban?”

„Nem, nem vagyok táncos!”

„Akarna?”

„Az attól függ, mit kéne csinálni.”

„A fináléban van egy kisebb szerepem. Maga is beállhat, ha gondolja.”

„Micsoda?”

„Ne aggódjon, akad magára való jelmez.”

„Mégis, mit tegyek?”

„Semmit! Csak járkaljon és tapsoljon!”

„Nos, jön vagy marad?”

Nem tudok maradni. A színpadon egy nagy esküvői jelenet kezd kibontakozni. Megyek a balerina után, akinek még a nevét sem tudom.

Elvegyülök a statiszták között, észre sem vesznek. Az üres nézőteret nézem. Döbbsenten állok szemben az ürességgel. Más lehet, mikor a próbán nincsenek nézők.

Elmosolyodom, meghatódva lépek ki a függöny elé, hajlok bele a csendbe.